

Studievalgs oplæg til møde den 13. marts 2012 med Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser

---

Introduktion

Studievalg rettede den 7. februar henvendelse til Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser med det formål at møde udvalget og give en kort introduktion til Studievalgs arbejde, orientere om unges 'adfærd', når de vælger og søger videregående uddannelse, samt at påpege nye og nærliggende muligheder for at bruge/udnytte Studievalgs viden, kompetencer og knowhow i nye sammenhænge.

Målgrupperne

- Studievalg vejleder om videregående uddannelse og erhverv i ungdomsuddannelserne (STX, HF, HHX, HTX, EUX og EUD)
- Studievalg vejleder endvidere unge og voksne, der søger information om videregående uddannelse og efteruddannelse.

Studievalgs formål

Studievalgs formål er fastsat i Bekendtgørelse om vejledning om valg af videregående uddannelse og erhverv og om vejledning som led i fastholdelse af elever, kursister og studerende i uddannelse (BEK. nr. 876 07/07/2010) Hovedlinjerne er:

- Studievalgs vejledning skal gøre det muligt for den enkelte at foretage uddannelses- og erhvervsvalg og skal inddrage den enkeltes interesser og personlige forudsætninger.
- Studievalgs vejledning skal endvidere bidrage til, at den enkelte opbygger kompetence til selvstændigt at søge og anvende tilgængelige informationer og vejledningstilbud, herunder it-baserede tilbud, som har betydning for valg af videregående uddannelse og erhverv.
- Studievalgs vejledning skal gives således, at der for den enkelte sikres sammenhæng og progression i vejledningsindsatsen.
- Studievalgs vejledning omfatter det samlede udbud af videregående uddannelser i hele landet og kan ydes kollektivt, gruppevis og individuelt. Vejledningen skal gives på baggrund af aktuel og generel information om optagelsesregler og om de respektive uddannelsers indhold og opbygning og karrieremuligheder.

Faglig tilgang / Studievalgs særkende

Studievalg er kendetegnet ved at være specialister og eksperter i alt vedr. videregående uddannelse og de erhverv, uddannelserne kan føre til. Studievalg er landsdækkende og institutionsneutral med en regional forankring, der giver de syv centre mulighed for at tage udgangspunkt i de typiske behov, de lokale vejledningssøgende har, og de vilkår, der tilbydes i nærområdet. Studievalg har fokus på valg af videregående uddannelse og faciliterer den proces, der går forud for valget. Tilgangen er motive-rende vejledning med respekt for den unges eget-ansvar. Vejledere ved Studievalg har i deres kontakt med brugerne mod til at udfordre og konfrontere dem med deres uddannelsesovervejelser og – ikke sjældent – realitetstjekke ønskerne.

Vejledningen har et læringsmæssigt udgangspunkt, idet de respektive centres vejledningsydelser på ungdomsuddannelserne tilsammen udgør et karrierelæringsforløb med vægt på de unges aktive deltagelse. Studievalg vejleder både individuelt, face-to-face-vejledning og – i ganske betydeligt omfang – vejledning i fællesskaber: kollektive oplæg for store grupper, vejledningsarbejde med klasser, gruppevejledninger og workshopper.

De syv Studievalg har ensartede værdier, målsætninger og arbejds måder og videndeling gennem arbejdsgrupper og deltagelse i et fælles årligt seminar. Dette betyder, at initiativer, som giver succes i et center, hurtigt videreformidles til de øvrige centre, så de kan implementeres. Et eksempel er udvikling af screeningsværktøj, som virker og anvendes aktivt til at finde elever med udvidede behov. De enkelte Studievalgcentre har et godt samarbejde med ungdomsuddannelser, videregående uddannelser, jobcentre, UddannelsesGuiden og eVejledning.

Effekt af Studievalgs vejledning

Studievalgs vejledning står på to ben: Vejledning på ungdomsuddannelser, med hovedvægten på de gymnasiale uddannelser, og vejledning af unge uden for uddannelsessystemet.

Studievalg har oplevet en stadig stigning i antallet af elever i de gymnasiale uddannelser, 15 % fra 2004 til 2011, og da langt, langt hovedparten vedvarende gennem 'gymnasietiden' fastholder ønsket om at videreuddanne sig, ser 60 % målsætningen ud til at kunne realiseres.

Tilgang til uddannelse

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Gymnasiale uddannelser	43.375	40.909	43.015	43.175	45.953	48.791	51.049

Kilde: databanken 7.marts 2012

Afgang fra uddannelse

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Gymnasiale uddannelser	31.684	33.147	32.033	32.773	33.429	35.949	38.416

Kilde: databanken 7.marts 2012

Fastholdelse på de gymnasiale uddannelser er ikke som sådan en Studievalgopgave, og så alligevel. Vi kan gøre en forskel ved at motivere og give eleverne perspektiv i forhold til at vælge videregående uddannelse – og det indebærer en bedre motivation til at gennemføre den gymnasiale uddannelse. Sammenholdes tabellerne ovenfor i.e. tilgang 2007 med afgang 2010, 2006 med 2009 osv., kan vi generere en slags gennemførselsprocent i perioden fra 2007 til 2010 og konstatere, at den er steget fra 82 % til 89 %. Ikke at Studievalg skal tage æren for det, men noget tyder på, at den nuværende konstruktion af vejledningsindsatsen på de gymnasiale uddannelser ser ud til at virke.

Det samme afspejles også af nedenstående tabel. Ikke nok med at en større andel fuldfører gymnasiet – der er også en større andel af dem, der fuldfører, der påbegynder en videregående uddannelse.

Andel af elever, der 15 måneder efter fuldført gymnasial eksamen har påbegyndt en videregående uddannelse

2004	2005	2006	2007	2008	2009
40 %	43 %	45 %	44 %	48 %	51 %

Kilde: databanken 7. marts 2012

Studievalg har – inden for samme økonomiske ramme – tilsvarende øget antallet af aktiviteter, da de fleste af Studievalgs ydelser er baseret på klasse- og elevtal. Variationerne fra år til år svinger lidt, hvilket skyldes, at aktiviteter optimeres til klassetrin. Antallet af deltagende elever er stadigt stigende, hvilket betyder, at Studievalg år for år har haft en betydelig produktivitsfremgang, og at studievalgvejlederne har travlt med kerneydelsen vejledning.

Kollektive aktiviteter (gymnasiale uddannelser)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Antal oplæg i klasser mv.	2.670	7.033	6.617	7.053	5.499	6.384	7.298
Antal deltagere	200.162	258.876	255.193	271.467	246.291	329.073	328.434

Kilde: MBU's kontaktstatistik for Studievalg

Individuel vejledning

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Elever på ungdomsuddannelser	16.669	31.285	32.551	32.737	34.550	37.380	41.168
Unge og voksne uden for uddannelse	32.052	43.191	46.189	48.136	57.037	57.784	44.720

Kilde: MBU's kontaktstatistik for Studievalg

Individuel vejledning af unge og voksne uden for uddannelse er for personer, som opsøger vejledning i Studievalgs åbne vejledninger, enten på centrets hovedadresse eller på decentrale adresser på jobcentre, biblioteker mv.

Individuel vejledning består af face-to-face-vejledning, telefonisk vejledning og skriftlig vejledning via mails. Der udføres et betydeligt stykke individuelt vejledningsarbejde, og selvom der ses et mindre fald i antallet af individuelle vejledninger i 2011, er antallet af face-to-face-vejledninger stadigt stigende og dokumenterer det behov, der er, for at unge og voksne kan mødes med en kompetent vejleder.

Nedgangen i 2011 ligger udelukkende på den telefoniske og skriftlige vejledning, som formentlig i stedet er gået til eVejledning.

Udvidet behov

Vi er Studievalg fuldt bevidste om, at vi skal ramme bredt, samtidig med at der skal være fokus på dem, der har et udvidet behov for vejledning. Studievalg har udviklet en fælles definition af udvidet behov: *"En vejledningssøgende vurderes at have et udvidet behov for vejledning, såfremt hun/han er underlagt barrierer, der hæmmer et kvalificeret valg af videregående uddannelse og erhverv. Den vejledningssøgendes udvidede behov skyldes utilstrækkeligt kendskab til og mangel på afklaring af de valgparametre, som samlet set er nødvendige for at have kompetence til at træffe et valg"*.

Se evt. Studievalgs definitioner på udvidet behov i bilag 1.

I sammenhæng med Studievalgs vejledning besvarer eleverne i ungdomsuddannelserne elektroniske spørgeskemaer. Ud fra besvarelsene identificerer vi de(t) udvidede behov og inviterer de pågældende til et særligt tilbud om ekstra afklarende vejledning – enten i form af individuelle samtaler eller gruppevejledninger.

Vejledning af elever, unge og voksne med udvidede behov for vejledning

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Udvidet behov	2.464	5.758	7.530	10.775	16.887	19.551	24.041

Kilde: MBU's kontaktstatistik for Studievalg

Som det ses af tabellen, fokuserer en stadig større del af vores arbejde på vejledningssøgende med udvidet behov for vejledning. Det er karakteristisk, at Studievalg aktivt finder elever i ungdomsuddannelser med udvidet behov og giver disse et yderligere tilbud, hvorimod de unge og voksne uden for uddannelsessystemet selv skal opsøge os. Det betyder formentlig, at den mindst ressourcestærke del af denne gruppe ikke får vejledning, hvilket Studievalg gerne vil ændre på gennem en yderligere opsøgende indsats.

Studievalgs potentiale

Vi er i Studievalg sikre på, at vi kan bidrage positivt til målsætningen om, at profilmodellen i 2020 viser, at 60 % får en videregående uddannelse, og i alt 25 % får en lang videregående uddannelse. De netop offentliggjorte profilmodeller, der tager udgangspunkt i den årgang, der i 2010 afsluttede folkeskolens 9. klasse, og dermed nu blandt andet er målgruppe for Studievalgs aktiviteter, viser, at vi i Danmark er godt på vej. Der er regionale forskelle, men også forskellig infrastruktur – både uddannelsesmæssigt og demografisk.

Vi er ikke nervøse for 25 % til universitetsuddannelser, men udfordringen er at få flere til tidligere (i yngre alder) at vælge erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser. Dette vil Studievalg arbejde målrettet efter.

For at vi kan nå 60 %, skal vejledningsindsatsen på erhvervsuddannelserne fortsætte, OG en ny og målrettet opsøgende indsats over for unge med gymnasial eksamen som er ledige, på kontanthjælp og/eller marginaliserede og fastlåst i det sociale system skal etableres. Studievalgs ekspertise og erfaring med motiverende vejledning vil kunne medvirke til, at en del af disse unge vælger at søge videregående uddannelse.

Da det er Studievalgs kerneydelse at vejlede om valg af videregående uddannelse og dermed udøve overgangsvejledning fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, hilser vi naturligvis den nye målsætning velkommen. Vi har noteret os, at den "gamle" målsætning på de 50 % allerede er opfyldt på landsplan (53,6 %), og at der i Studievalgs eksistensperiode har været en stigning på godt 6 %. Vi kan også konstatere, at pigerne allerede har opfyldt begge de nye målsætninger (60,2 % og 25,2 %), og at der derfor er en særlig udfordring i forhold til at få flere drenge til at tage en videregående uddannelse (47,3 % og 22,6 %). Denne udfordring vil Studievalg gerne være med til at tage op.

For at nå i helt mål med de 60 % er det nødvendigt, at vi har et langsigtet perspektiv og tænker i kontinuitet – og i indsatser, der rækker ud over den tid, vi har "adgang" til vores målgrupper, mens de er i ungdomsuddannelse.

Bilag: Unge med udvidet behov for vejledning, Studievalgs seks barrieretyper

Barrieretype 1: Uddannelsesfremmed baggrund og sociale forhold

Unge og voksne, som hæmmes i deres valg af videregående uddannelse og erhverv af socialt og kulturelt bundne problemstillinger i bredeste forstand.

Barrieretype 2: Utilstrækkelige studiemæssige forudsætninger, herunder studieskiftene

Unge og voksne, som hæmmes i deres valg og gennemførelse af videregående uddannelse pga. en utilstrækkelighed i forhold til de konkrete krav og normer på uddannelsesstedet. Til denne kategori hører også frafaldne og frafaldstruede på de videregående uddannelser

Barrieretype 3: Urealistiske forventninger

Unge og voksne, som hæmmes i deres valg af videregående uddannelse, fordi de har urealistiske forventninger til forholdet mellem deres formåen og deres uddannelsesmæssige muligheder.

Blandt disse er der en hyppighed af lave og ringe forventninger til egen formåen og muligheder i forhold til videregående uddannelse, men selvovervurderende unge og voksne forekommer også.

Barrieretype 4: Handlingslammende tvivl og sene startere

Unge og voksne, som hæmmes i deres valg af videregående uddannelse, fordi de mangler grundlæggende færdigheder i og kompetencer til at vælge til og fra, til at indkredse og beslutte, hvilken uddannelse de ønsker at tage, og/eller hvilket erhverv de har som mål. **En central faktor er valgprocessen**, herunder det at kunne magte og udholde dilemmaer i valg.

Barrieretype 5: Funktionsnedsættelse

Unge og voksne, som hæmmes i deres valg og gennemførelse af en videregående uddannelse pga. en nedsat funktionsevne, der er mere eller mindre skjult. Der kan f.eks. være tale om blindhed, manglende førlighed/kørestolsbrugere og ordblindhed. Også psykiske lidelser kan udgøre en barriere. For nogle studerende er de psykiske belastninger så store, at de ikke kan klare deres studier uden støtte.

Barrieretype 6: Udlændinge og danskere med udenlandsk uddannelsesbaggrund

Unge og voksne udlændinge og danskere, som hæmmes i deres valg af videregående/supplerende uddannelse og erhverv pga. udenlandsk uddannelse på gymnasialt eller videregående niveau. En central faktor er manglende kendskab til egne muligheder i det danske uddannelsessystem og til relevante hjælpeinstanser.